

§ 8. Remiss av Motion om Stockholms stads verksamheter finns till för dess invånare – inte för dess byråkrati

Dnr 1.6-505/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-10-12.

Karin Wanngård (S) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att kommunstyrelsen ges i uppdrag att utvärdera och återkomma med förslag till förändringar av stadens ledningssystem med syfte att mäta och följa upp kvaliteten på verksamheten och den nytta den ger till invånarna i Stockholms stad. Detta för att få en mer flexibel uppföljning som i högre utsträckning utgår från medborgarnas upplevelse om verksamheten når målet.

Äldreförvaltningen anser att nuvarande system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi i huvudsak fungerar väl och ger en nyanserad bild av måluppfyllelse. Att enbart mäta måluppfyllelse genom medborgarnas upplevelse ger inte en heltäckande bild av verksamhetens förmåga att skapa en trygg och säker verksamhet med god kvalitet.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot

beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

Det borde vara uppenbart för alla att det under år 2020 inte var en tillvaro för stadens äldre som präglades av ”hög kvalitet, trygghet och självbestämmande”. Trots detta hävdar stadens uppföljningssystem att det var det som var verkligheten detta mörka år.

Systemet för uppföljning (ILS) har varit på plats sedan 2007 och det är dags att utvärdera hur systemet fungerar – både avseende styrförmåga och i att se brister som behöver förbättras. Ett fungerande uppföljningssystem behöver både ge en rättvisande bild av stadens verksamheter och styra mot de uppgifter som är mest angelägna.

I svaret på motionen anser förvaltningen att den rapportering som gjordes i Äldrenämndens tertialrapport 1 i allt väsentligt är rättvisande. Detta då förvaltningen ”gjort de strategiska omställningar som krävts i arbetet för att möta de behov som uppkommit i samband med pandemin samtidigt som det ordinarie arbetet fortgått enligt plan.”

Om stadens ledning gjort vad som krävts för att möta behoven som funnits kommer förhoppningsvis värderas i samband med den utvärdering som staden initierat. Vi delar inte lika självklart den uppfattningen. Vi ser att äldreomsorgens personal gjort ett heroiskt arbete för att skapa trygghet. Det är dock inte samma sak som att de fått de bästa förutsättningar för att ge såväl de äldre som sig själva den trygghet som stadens äldreomsorg borde präglas av.

Vi delar inte heller bilden att det är självklart att alla de uppdrag som funnits i plan skulle fullföljas mitt i en av de värsta kriser stadens äldreomsorg varit i. Här är äldreförvaltningens svar direkt motsägelsefullt.

Å ena sidan hävdar förvaltningen att de inte ville skriva en ny verksamhetsplan (vilket ju är en rimlig slutsats) men i praktiken styrde om verksamheten.

Å andra sidan hävdar man att det ordinarie arbetet fortgått enligt plan.

Samtidigt är det oklart om förvaltningen bedömt måluppfyllelsen utifrån de formellt antagna aktiviteterna i budgeten eller utifrån den eventuellt informellt genomförda omprioriteringen.

Vi vill se ett styrsystem som styr mot måluppfyllelse – även när verkligheten förändras.

Vi vill ha en ledning av stadens system som förmår se brister – och åtgärda dem.

Tyvårr illustrerar svaret väl behovet av att se över ILS-systemet.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Vi håller med motionären om att i de nuvarande årliga verksamhetsberättelser och tertial-rapporterna, som delges Äldrenämnden, saknas i flera avseenden utfall av genomförda aktiviteter från omsorgstagare-perspektivet och data angående utfall på omvårdnad och åldrandets sjukdomar. Det borde finnas möjlighet att med befintliga enhets- och brukarundersökningar samt kvalitets-registreringar få fram data som kan ge en uppfattning om hur invånarna bedömer kvaliteten på stadens vård och omsorg och kommunala service med avseende livskvalitet och hälsa.

Äldreförvaltningen anser att nuvarande styrsystem för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi ILS (integrerat system för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi) i huvudsak fungerar väl och ger en nyanserad bild av måluppfyllelse. Att enbart mäta måluppfyllelse genom medborgarnas upplevelse ger inte en heltäckande bild av verksamhetens förmåga att skapa en trygg och säker verksamhet med god kvalitet. Målvärdet för de äldres nöjdhet och trygghet med äldreomsorgen bygger på resultaten i Socialstyrelsens brukarundersökning som genomförs under varje vår sedan 2013.

Socialstyrelsen tillför viktiga data med de årliga öppna jämförelserna. Dels med ”Enhetsundersökningen om äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård” som besvaras av verksamheter i kommunen som utför hemtjänstinsatser i ordinärt boende och på permanenta särskilda boenden. Enhetsundersökningen har haft hög svarsfrekvens (2019, 95%). Vidare utförs brukarundersökningen ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?”. Denna har genomgående haft låg svarsfrekvens och i hemtjänst och på särskilda boende borde därför mer arbete läggas på att motivera till ökad svarsfrekvens bland brukarna.

Med de kvalitetsregister, som används på stadens särskilda boenden möjliggörs att systematiskt och fortlöpande följa

utveckling och säkring av vårdens kvalitet och förebyggande insatser i syfte att ge de äldre en förbättrad hälsa och livskvalité. Riksrevisionens granskningsrapport, Äldresatsningen – effektiviteten i statens satsning på kvalitetsregister i äldreomsorgen (DNR:3. 1. 1 - 2019 - 0052 RIR 2020:19) visade dock att satsningen på kvalitetsregister inte hade lett till ett systematiskt förbättringsarbete som kommit alla till del. För att kvalitetsregister ska leda till omvårdnadsförbättringar behövs ett ständigt pågående arbete med personalen med motivering för registreringar, tolkningar, analys av data och implementering av och uppföljningar av vidtagna åtgärder.

Vi anser att Socialstyrelsens öppna jämförelser inom äldreomsorgen och inom staden använda kvalitetsregister ger förutsättningar för bedömning av den kommunala servicen och kvaliteten på vård och omsorg. Efter sakkunniganalyser och presentationer av data med möjlighet att följa förändringar borde dessa ingå i de årliga rapporterna till äldrenämnden.

§ 9. Remiss av Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024

Dnr 1.6-519/2020

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2020-10-09.

Socialförvaltningen har utarbetat ett nytt förslag till program för stöd till anhöriga 2021-2024, då programtiden för tidigare program för stöd till anhöriga löper ut. Programmet beskriver hur stadens socialtjänst ska arbeta med stöd till anhöriga. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda anhöriga ett basutbud av service, råd och stöd samt erbjuda ett basutbud av generella insatser. Målgruppen för programmet har breddats och inkluderar bland annat barn som anhöriga och anhöriga till personer med koppling till våldsbejakande extremism eller har en kriminell livsstil. Målet med programmet är att staden har ett anhörigperspektiv som genomsyrar alla verksamheter. Syftet med programmet är att öka kvaliteten i stadens socialtjänst så att anhöriga har en bra livssituation, en god fysisk och psykisk hälsa och får likvärdiga insatser oavsett var i staden de bor.

Äldreförvaltningen instämmer i programmets mål och syfte och anser att det är angeläget att prioritera och arbeta i enlighet med det föreslagna programmet inklusive tillhörande åtgärdslista. Äldreförvaltningen ser bland annat behov av att förtydliga och bredda perspektivet vad gäller målgruppen äldre. Äldreförvaltningen ser även behov av att komplettera programmet med användandet av digitala arbetssätt.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Ledamoten Göran Ek (SD) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.